

Z P R A V O D A J

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v.v.i.

www.suip.cz www.ceskyfocalpoint.cz

číslo 2/2016

www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

BEZPEČNOST PROVOZU PLYNOVÝCH ZAŘÍZENÍ VE ŠKOLSTVÍ

V roce 2015 provedl Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce kontroly bezpečnosti provozu plynových zařízení se zaměřením na objekty využívané pro vzdělávání, ubytování a volný čas dětí a mládeže.

Kontroly plynových a tlakových zařízení se zaměřením na provoz nízkotlakých plynových kotelen, spotřebičů, plynových pecí a výměňkových stanic ukázaly v minulých letech, že existuje prostor pro lepší péči o vyhrazená plynová zařízení především ve školství (školky, školy, školní jídelny, menzy, internáty, koleje, dětské domovy atd.). S ohledem na skutečnost, že se jedná i o případné ohrožení života a zdraví dětí a mládeže, bylo nutno kontroly rozšířit i na oblast ubytování a další prostory, kde děti a mládež tráví svůj volný čas.

Provedené kontroly byly zaměřeny především na splnění požadavků vyhledání a vyhodnocení rizik u plynových zařízení, zajištění odborné a zdravotní způsobilosti osob pověřených obsluhou a údržbou, vedení provozní dokumentace, provádění pravidelných kontrol, revizí, údržby a servisu. Dále byl kontrolován bezpečný přístup pro pracovníky provádějící kontroly, revize, zkoušky, obsluhu a údržbu zařízení, zabezpečení dostatečného přívodu spalovacího a větracího vzduchu, v neposlední řadě také vybavení přívodního potrubí předepsanými armaturami, jeho používání pouze pro účely, pro které je určeno, a jeho dostatečná protikorozní ochrana, značení protékajícího média a uzávěrů plynů včetně zajištění bezpečného přístupu.

Z výsledků kontrol je zřejmé, že velmi často nejsou prováděny pravidelné revize a kontroly plynových zařízení, protože kontrolované osoby zpravidla nerozlišují rozdíl mezi servisem zařízení, kontrolou a revizí. Zápis o servisu plynového zařízení pak chybně považují za revizní zprávu či zápis o kontrole plynového zařízení. K tomuto jevu dochází především v provozech, kde není zpracován harmonogram revizí a kontrol, který by kontrolované osobě pomohl v orientaci v této problematice.

Dále nejsou vypracovány provozní řády pro plynová zařízení do 50 kW či pokyny pro obsluhu. Místní provozní řády pro nízkotlaké kotelný neodpovídají provozním podmínkám a nejsou aktualizovány na současný stav. Tento nedostatek lze pozorovat především v objektech, které prošly rekonstrukcí. Provozní deníky v nízkotlakých kotelnách neobsahují záznamy o bezpečnostních úko-

nech obsluhy a prostory kotelný slouží jako sklad provozního materiálu.

Nedodržování předpisů k zajištění bezpečnosti práce při provozu plynových zařízení může být příčinou ohrožení života a zdraví dětí, mládeže i zaměstnanců a návštěvníků kontrolovaného subjektu, a může vést i ke značným materiálním škodám. Vzhledem ke zjištěným nedostatkům zaměřují orgány inspekce práce kontrolu bezpečnosti práce při provozu plynových zařízení v roce 2016 na zařízení pro přípravu pokrmů v kuchyních, restauračních a školských zařízeních, v hotelích, kempech, dětských táborech, v nemocnicích a obdobných zařízeních.

Ing. Vlastimil Nejtek,
inspektor odd. inspekce VTZ a stavebnictví
Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj
a Zlínský kraj

BEZPEČNOST PRÁCE NA ŘEMESLNÝCH SOUTĚŽÍCH UČŇOVSKÉ MLÁDEŽE OBORU STAVEBNICTVÍ

Dlouhodobá praxe ukazuje, že správně vedená výchova a vzdělávání mladých pracovníků v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“) má nezpochybnitelný význam v prevenci vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání. Ke zvyšování teoretických znalostí a upevňování správných a bezpečných pracovních návyků a postupů budoucích zaměstnanců a řemeslníků v oblasti BOZP pravidelně přispívá i Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj (dále jen „OIP“) každoročním delegováním inspektora v rámci odborné garance na učňovské řemeslné soutěže.

V oboru stavebnictví se v našem regionu konají dvě takovéto pravidelné akce. Jednak krajské postupové kolo – letos již 20. ročníku – soutěžní přehlídky stavebních řemesel SUSO (tj. Soutěž učňů stavebních oborů), vždy na jaře během výstavy Stavba a zahrady v Hradci Králové, a dále pak podzimní učňovská soutěž Řemeslo/

Skill ve Vysokém Mýtě, s účastí soutěžících nejen z Pardubického kraje a jiných koutů České republiky, ale i ze zahraničí.

Soutěží se například v těchto profesích: zedník, instalatér, obkladač, montér suchých staveb nebo truhlář. I když se nejedná o skutečnou stavbu, soutěž svým pojetím a provedením skutečné pracoviště simuluje. Studenti stavebních profesí v soutěži prokazují nejen potřebné teoretické znalosti, ale hlavně úroveň odborných dovedností a v té souvislosti i znalost a dodržování bezpečných pracovních a technologických postupů.

Členem odborné poroty na těchto soutěžích je i inspektor OIP, který sleduje činnost soutěžících a hodnotí dodržování pravidel a zásad BOZP při řemeslných pracích. Kromě jiného se posuzuje například používání osobních ochranných pracovních prostředků, pracovního oděvu a obuvi, způsob používání ručního elektrického nářadí a jiných pracov-

ních pomůcek a nástrojů, ale i pořádek na pracovišti. Za porušování právních a ostatních předpisů v oblasti bezpečnosti práce a za zjištěné nedostatky má pověřený porotce právo odečítat soutěžícím body z celkového hodnocení.

Přestože mladí soutěžící mají málo pracovních zkušeností a nemají hlubší povědomí o možných rizicích vznikajících na pracovištích nebo staveništích při práci, ani vžitě znalosti právních předpisů v této oblasti a dostatečné vlastní zkušenosti z oblasti BOZP, je povzbudivé vidět, jak jsou pro ně znalosti z oblasti BOZP a praktické dovednosti tyto znalosti v praxi uplatňovat vítaným příkladem. Nejvíce pak akceptují rady pro zajišťování BOZP v praxi udělované inspektorem OIP, které jim tento předává v přímé komunikaci s nimi. Určitě je dobré využívat této formy spolupráce, zejména seznamování mladých pracovníků s příklady správné praxe v této oblasti.

Předáváním znalostí a dovedností v oblasti BOZP pomocí soutěží se zvyšuje informovanost mladé generace o významu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, která je věcí veřejného zájmu, jak pro společnost, tak i pro jednotlivé pracovníky. Touto cestou se neformálním způsobem podporuje její aktivní přístup k prevenci rizik v oblasti BOZP a k předcházení vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání.

Kvalita budoucího pracovního života současné mládeže bude podmíněna i dobrou orientací v dané oblasti. Je žádoucí, aby se bezpečnost a ochrana zdraví při práci stala nejen nedílnou součástí jak jejího celoživotního vzdělávání, tak i každodenním přirozeným pracovním návykem.

Ing. Jindřich Hlaváček,
inspektor odd. inspekce V TZ
a stavebnictví

Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj

PROBLÉMY PŘI SKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU ZE STRANY ZAMĚSTNAVATELE

Pracovní právo má už z historického hlediska funkci ochrannou a funkci organizační. Především zaměstnavatelé obecně jako silnější strana pracovněprávního vztahu by měli dbát na stěžejní ochrannou funkci pracovního práva. Je nutné, aby veškeré úkony obou účastníků spojené s ukončováním pracovního poměru byly prováděny v souladu s příslušnými pracovněprávními předpisy.

Mezi nejčastější chyby při ukončování pracovního poměru (dále „PP“) patří například:

- nedoručení výpovědi, a to při okamžitém zrušení PP nebo zrušení PP ve zkušební době, kdy se jedná o absenci písemné formy, dochází tak k zdánlivému právnímu jednání a k ukončení pracovního poměru se nepřihlíží;
- doručení výpovědi v ochranné době zaměstnance;
- absence výpovědního důvodu při ukončení PP výpovědí nebo při jeho okamžitém zrušení;
- zastírání výpovědního důvodu za výpovědní důvod jiný z důvodu neúplně vyplatit odstupné;
- nátlak na podepsání dohody o skončení PP;
- rušení PP ve zkušební době v prvních 14 dnech dočasné pracovní neschopnosti nebo až po uplynutí sjednané zkušební doby apod.

Zaměstnavatelé rovněž v mnoha případech nedodržují své zákonné povinnosti při ukončování PP, a tím vznikají zaměstnancům značné potíže. Mezi nejčastější porušování finančních a administrativních povinností zaměstnavatelů vůči

propouštěným zaměstnancům jsou:

- neposkytnutí odstupného v případě, že na ně zaměstnanec vznikne nárok;
- neposkytnutí náhrady mzdy nebo platu za dobu odpovídající délce výpovědní doby v případě okamžitého zrušení PP ze strany zaměstnance;
- neposkytnutí poslední mzdy nebo platu nebo některé jejich části;
- nevydání potvrzení o zaměstnání (tzv. zápočtového listu);
- neoznámení příslušné zdravotní pojišťovně a OSSZ ukončení PP;
- nevydání potvrzení pro ÚP ČR o průměrném výdělku apod.

Je velmi důležité upozorňovat na problémy, které vznikají při ukončování PP, a na povinnosti s tímto spojené. Tyto nedostatky lze eliminovat např. tím, že účastníci pracovněprávních vztahů využijí poradenskou činnost na oblastních inspektorátech práce nebo prováděním preventivních kontrol orgány inspekce práce u problémových skupin zaměstnavatelů.

Bc. David Staněk,
inspektor odd. inspekce PVP
Oblastní inspektorát práce
pro Ústecký a Liberecký kraj

**BEZPEČNOST
PRÁCE**
www.ceskyfocalpoint.cz

**FOCAL
POINT**

ZKUŠENOSTI Z KONTROL PROVEDENÝCH ORGÁNY INSPEKCE PRÁCE U AGENTUR PRÁCE A UŽIVATELŮ

Agenturní zaměstnávání umožňuje svou flexibilitou průběžně doplňovat na trhu práce chybějící pracovní sílu, na druhou stranu tento způsob zaměstnávání s sebou přináší i negativní jevy. Jedním z nich je i nejisté a často nerovné postavení zaměstnanců agentur práce v porovnání s „kmenovými“, tj. vlastními, zaměstnanci uživatele. Pracovněprávní předpisy sice zaručují agenturním zaměstnancům právní ochranu, která je však v mnohých případech ze strany zaměstnavatelů porušována nebo obcházena. Cílem nezákonného chování zaměstnavatelů na tomto úseku práce je nejen úspora mzdových nákladů a dalších nároků zaměstnanců, ale i úspora na zákonných odvodech státu.

Jedním ze stále se rozšiřujících způsobů obcházení předpisů na úseku agenturního zaměstnávání je nahrazování dohody mezi agenturou práce a uživatelem uzavřené podle zákoníku práce obchodní smlouvou uzavřenou podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Tohoto způsobu úpravy vzájemných vztahů využívají bohužel i některé agentury práce, které mají povolení ke zprostředkování zaměstnání, tj. nejen zaměstnavatelé bez tohoto povolení. Obchodní vztah nezaručuje agenturním zaměstnancům rovné zacházení jako s kmenovými zaměstnanci uživatele, i když způsob zaměstnávání je obdobný a kopíruje agenturní zaměstnávání v rámci plnění smlouvy o dílo. Orgány inspekce práce se od roku 2014 při provádění kontrol v této oblasti zaměřují cíleně právě i na tento negativní jev, a to tzv. zastřené agenturní zaměstnávání.

V roce 2015 bylo orgány inspekce práce provedeno celkem 539 kontrol u agentur práce, z toho bylo 250 kontrol zaměřených na dodržování povinností na úseku agenturního zaměstnávání, zejména na kontrolu rovných pracovních a mzdových podmínek agenturních a kmenových zaměstnanců při výkonu práce u uživatele. Tyto podmínky se týkají nejen mzdové oblasti, pracovní doby, dovolené, náhrad, ale také různých benefitů, které uživatel poskytuje svým kmenovým zaměstnancům. Většina kontrol byla souběžně provedena u agentur práce i jejich uživatelů. Zbývajících 289 kontrol z celkového počtu kontrol bylo provedeno v rámci mimořádné kontrolní

akce provedené na podnět Generálního ředitelství Úřadu práce ČR a zaměřené na dodržování informačních povinností agentur práce vůči tomuto úřadu.

Při kontrolách, které se týkaly agentur práce přidělujících v roce 2015 dočasně své zaměstnance k výkonu práce u uživatele, bylo opakovaně zjištěno nejvíce nedostatků na úseku agenturního zaměstnávání. To konkrétně znamená, že agentura práce a uživatel nezaštěčili, aby pracovní a mzdové podmínky nebyly horší, než jsou nebo by byly podmínky srovnatelného zaměstnance uživatele, dohoda agentury práce a uživatele neobsahovala informace o pracovních a mzdových podmínkách zaměstnance uživatele, stejně tak tyto podmínky neobsahoval písemný pokyn, kterým byl přidělen zaměstnanec k uživateli, eventuálně dohoda a pokyn nebyly vůbec sepsány.

Problémem jsou ve velkém počtu zaměstnanci agentur práce zaměstnávání na dohody o pracovní činnosti (dále „DPČ“). Zákoník práce vymezuje omezené pracovní a finanční nároky těchto zaměstnanců. Ostatní nároky týkající se např. příplatků ke mzdě, úpravy a délky pracovní doby, doby odpočinku, dovolené, náhrad a dalších musí být sjednány individuálně. Zákoník práce zaručuje těmto zaměstnancům agentur práce pouze dodržení výše odměny na úrovni minimální mzdy. Tento jev by dokázala vyřešit pouze změna právní úpravy v tom smyslu, že agenturní zaměstnanci na DPČ by měli stejné pracovněprávní nároky jako zaměstnanci agentur práce s pracovní smlouvou.

Ing. Jana Bělíková,
metodik-inspektor úseku inspekce PVP
Státní úřad inspekce práce

EVROPSKÁ KAMPAŇ BOZP PRO LÉTA 2016 – 2017 ZAČÍNÁ

Zdravé
pracoviště pro
všechny bez
rozdílu věku

Evropská agentura pro
bezpečnost a ochranu
zdraví při práci

„Zdravé pracoviště pro všechny bez rozdílu věku“ – to je název nové kampaně BOZP, kterou pro následující dva roky vyhlásila Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA). Cílem této kampaně je pomoci zaměstnavatelům řešit problémy související se stárnoucí pracovní silou a zvyšovat povědomí o významu udržitelné práce po celou dobu pracovního života zaměstnanců. Bezpečné a zdravé pracovní podmínky po celou dobu pracovního života jsou přínosné pro pracovníky, podniky i celou společnost.

Hlavní cíle kampaně:

1. propagovat udržitelnou práci a zdravé stárnutí od počátku pracovního života,
2. předcházet zdravotním problémům po celou dobu pracovního života,
3. zprostředkovávat zaměstnavatelům a zaměstnancům možnosti řídit bezpečnost a ochranu zdraví při práci v souvislosti se stárnoucí pracovní silou a
4. podporovat výměnu informací a správné praxe.

Kampaň se bude věnovat těmto cílům zejména proto, že evropská pracovní síla stárne, věková hranice pro odchod do důchodu se zvyšuje a pracovní život se tak prodlužuje. Tyto demografické změny mohou způsobovat problémy, ovšem zajištění udržitelného pracovního života pomáhá se s těmito výzvami vyrovnat. Kampaň bude usilovat o zvýšení povědomí o významu dobrého řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci po celou dobu pracovního života a přizpůsobování práce schopnostem jednotlivce, bez ohledu na to, zda se pracovník nachází na začátku své kariéry nebo na jejím konci. Do kampaně se mohou zapojit jednotlivci

i organizace všech velikostí a ze všech odvětví, včetně malých a středních podniků.

Soutěž Správná praxe

EU-OSHA pořádá již tradičně v rámci kampaně soutěž Správná praxe a vyzývá k zasílání přihlášek do 13. ročníku této soutěže. Soutěž si klade za cíl ocenit organizace, které významným a inovativním způsobem přispívají k BOZP v souvislosti se stárnoucí pracovní silou. Agentura EU-OSHA hledá příklady, které se vyznačují holistickým přístupem k řízení BOZP a celoživotním přístupem k prevenci rizik pro zajištění zdravého stárnutí při práci.

Více informací:

<https://osha.europa.eu/cs/healthy-workplaces-campaigns/awards/good-practice-awards>. Přihlášky do soutěže zasílejte na adresu jana.hampestova@mpsv.cz.

Na webových stránkách www.healthy-workplaces.eu věnovaných této kampani je od oficiálního zahájení v dubnu 2016 k dispozici mnoho materiálů, řadu informací naleznete i na webu národního FOP www.ceskyfocalpoint.cz.

Mgr. Alena Horáčková,
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

ZKUŠENOSTI Z KONTROL VYHRAZENÝCH TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ SE ZAMĚŘENÍM NA ZDVIHACÍ ZAŘÍZENÍ

Oblastní inspektoráty práce (dále „OIP“) provádějí, v souladu s programem kontrolní činnosti na jednotlivé roky, již dlouhodobě kontrolu dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce při provozu zdvihacích zařízení (dále „ZZ“). Tyto kontroly jsou prováděny v rámci několika hlavních úkolů stanovených na příslušný rok.

Ačkoliv obecné zásady pro provoz a obsluhu ZZ, a to včetně vázání břemen, platí pro jednotlivé jejich druhy a typy jako určitý standard, má pak samotný provoz ZZ i svá odlišná specifika, a to podle jednotlivých pracovišť, kde jsou ZZ používána, přičemž tato specifika zcela zásadním způsobem ovlivňují zajišťování bezpečnosti práce při provozu a obsluze ZZ.

Dosavadní zkušenosti z kontrolní činnosti ukazují, že nezanedbatelná část zaměstnavatelů si neuvědomuje plně své povinnosti provozovatelů nebo uživatelů ZZ a jejich příslušenství, které jsou spojené se zajišťováním bezpečnosti práce při používání ZZ, případně, a to je horší varianta, tyto povinnosti vědomě nedodržuje. Rizika ohrožující zdraví a život osob při provozu ZZ jsou ve většině případů značně vysoká.

Dlouhodobým cílem této kontrolní činnosti je snaha ověřit, jak jednotliví zaměstnavatelé plní své povinnosti při zajištění provozu jeřábů a zdvihadel včetně používání prostředků pro vázání, zavěšení a uchopení břemene. Mezi nejčastěji zjišťované nedostatky tak lze zařadit například:

- nedostatečné využívání příslušné průvodní dokumentace výrobce/dovozce zařízení;
- neprovádění dostatečného posuzování rizik, včetně stanovení opatření vedoucích k jejich eliminaci;

BEZPEČNÝ PODNIK

Osvědčení „Bezpečný podnik“ aktuálně získaly tyto firmy
(slavnostní předání 10. 5. 2016 v Opavě)

Poprvé:

- ZF Staňkov s. r. o., se sídlem ve Staňkově
- Pramet Tools, s. r. o., se sídlem v Šumperku

Podruhé:

- TAMEH Czech s. r. o., se sídlem v Ostravě
- ArcelorMittal Engineering Products Ostrava s. r. o., se sídlem v Ostravě
- ArcelorMittal Distribution Solutions Czech Republic, s. r. o., se sídlem v Ostravě
- Teplárna České Budějovice, a. s., se sídlem v Českých Budějovicích
- TRINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s., se sídlem v Třinci

Potřetí:

- ELLA-CS, s. r. o., se sídlem v Hradci Králové
- ArcelorMittal Tubular Products Ostrava a. s., se sídlem v Ostravě

Popáté:

- MIKROP ČEBÍN a. s., se sídlem v Čebíně
- SLEZSKÉ STAVBY OPAVA s. r. o., se sídlem v Opavě

Pošesté:

- Teplárny Brno, a. s., se sídlem v Brně

www.suip.cz

- v řadě případů nejsou zpracovány nebo jsou nedostatečně zpracovány systémy bezpečné práce;
- nezajištění (zvláštní) odborné a zdravotní způsobilosti (kvalifikace) osob, které obsluhují ZZ;
- nedostatky ve vedení a rozsahu provozní dokumentace;
- nedostatky při zajištění dodržování zásad bezpečnosti práce při vlastním provádění manipulace s břemeny;
- zcela nedostatečná úroveň zajištění péče o ZZ, tj. zajištění jejich odpovídajícího technického stavu.

Z výše uvedeného je zřejmé, že značný rozsah kontrolní činnosti OIP na úseku provozování ZZ by měl vedle důkladného a objektivního zjištění úrovně péče, kterou kontrolované subjekty této problematice věnují, naplnit i určitou metodickou, tedy preventivní funkci. Ne vždy je však pro tuto metodickou činnost v rámci prováděné kontroly prostor, někdy dokonce chybí ochota tuto metodickou pomoc přijmout.

Mgr. Petr Pantlík
inspektor odd. inspekce VTZ a stavebnictví
Oblastní inspektorát práce pro Středočeský kraj

Tento příspěvek je pro Zpravodaj SÚIP zkrácen. Celý článek je k dispozici na www.suip.cz (rubrika Zpravodaj, číslo 2/2016) a www.bozpinfo.cz.